

16. Держархів Харківської області, ф. 562, оп. 1, спр. 15, 1916 р., 21 арк.
17. Держархів Харківської області, ф. 562, оп. 1, спр. 6, 1916 р., 10 арк.
18. Держархів Харківської області, ф. 562, оп. 2, спр. 4, 1917 р., 70 арк.
19. Держархів Харківської області, ф. 562, оп. 1, спр. 382, 1915 р., 12 арк.
20. Держархів Харківської області, ф. 562, оп. 1, спр. 52, 1916 р., 208 арк.
21. Держархів Харківської області, ф. 562, оп. 1, спр. 51, 1916 р., 176 арк.

Анненкова Н.Г. Кризис украинского станкостроения в 1918–1932 гг.

В данной статье проведен анализ общего состояния научно-технического потенциала отечественного станкостроения в 1918–1932 гг. Определено, что в этот период его составляющие подверглись значительным трансформациям по количественным и качественным параметрам. С 1918 г. по 1921 г. они сократились до того минимума, который привел отрасль к полному параличу. В 1925–1926 гг. начался процесс восстановления научно-технического потенциала украинского станкостроения, вследствие чего к 1932 г. отрасль получила мощности, сопоставимые с докризисными. Установлено, что основной причиной отраслевого кризиса стало отсутствие у государственных хозяйственных правительственных структур комплексной программы индустриализации страны.

Ключевые слова: станки, индустриализация, отрасль, кризис, научно-технический потенциал, материально-техническая составляющая, кадры, научное обеспечение, станкостроение, завод, промышленность, предприятие.

Annenkova N.G. The crisis in the Ukrainian machine-tool building 1918–1932 yrs.

This article analyzes the general state of scientific and technical potential of the domestic machine-tool industry in the years 1918–1932. Determined that during this period its components have undergone significant transformations of quantitative and qualitative parameters. From 1918 to 1921 they were reduced to the minimum that has led the industry to a complete paralysis. In 1925–1926 yrs. began the process of restoration of the scientific and technical potential of Ukrainian machine-tool industry, so that by 1932 the industry received facilities, comparable to pre-crisis. Established that the main cause of the branch's crisis was that state economic government agencies didn't have a comprehensive industrialization program for the country.

Keywords: machine-tools, industrialization, branch, crisis, scientific and technical potential, material and technical component, personnel, scientific support, machine tools industry, factory, industry, enterprise.

УДК 656.2(477)(091)

**Бондар В.І., Сухотеріна Л.І.,
Ямпольський Ю.С.**

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ, РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ (РАДІОТЕХНІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ) ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У статті висвітлюється процес становлення та розвиток інституту інформаційної безпеки радіоелектроніки та телекомунікацій (радіотехнічного факультету) Одеського національного політехнічного університету.

Ключові слова: інститут, факультет, кафедра, наукова школа, механіка

Становлення та розвиток радіотехнічних спеціальностей в Одеському політехнічному можна простежити від 30-х років ХХ ст., коли у вузі працювали відомі вчені електрики-радіотехніки Л.І. Мандельштам і Н.П. Папалексі (1918–1922). Перелік дисциплін радіотехнічного напрямку поступово розширювався. Протягом 1933–1941 рр. завідувач кафедри електроприводу професор Мач Євген Петрович разом із спецкурсами з приводу читав дисципліну «Радіотехніка».

Прискорення розвитку промислової електроніки та радіоелектроніки в середині ХХ століття, необхідність підготовки висококваліфікованих фахівців для народного господарства країни, прийняття Закону СРСР від 24.12.1958 р. «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про подальший розвиток системи народної освіти в СРСР» [1] та Постанови Ради Міністрів СРСР від 18.09.1959 р. № 1099 «Про участь промислових підприємств, радгоспів і колгоспів у комплектуванні вузів і технікумів і в підготовці фахівців для своїх підприємств» [2] дали новий імпульс, і сприяли тому, що у 1959 р. на електротехнічному факультеті (ЕТФ) був здійснений перший набір студентів на спеціальності «Радіотехніка» і «Конструювання та виробництво радіоапаратури». Деканом ЕТФ у той час був д-р техн. наук, професор Коритін Олександр Михайлович. На денне відділення було прийнято 75 осіб, а на вечірнє — 25 осіб.

У наступні роки число студентів, що навчалися за цими та іншими суміжними радіотехнічними спеціальностями, безперервно зростало. У зв'язку зі збільшенням кількості студентів за спеціальностями «Радіотехніка», «Промислова електроніка», «Напівпровідникові матеріали», а також з метою поліпшення організації навчального процесу на підставі наказу Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР «Про розділ електротехнічного факультету Одеського політехнічного інституту», № 576 від 11.10.1961 р. наказом ректора проф. Ямпольського Стефана Михайловича по Одеському політехнічному інституту від 16.10.1961 р. № 217-к електротехнічний факультет був розділений на два факультети: електротехнічний та факультет радіоелектроніки. На факультеті радіоелектроніки (ФРЕ) підготовка студентів здійснювалася з таких напрямів, як радіотехніка, промислова електроніка, конструювання та виробництво радіоапаратури і напівпровідникові матеріали. Деканом цього факультету призначили д-ра техн. наук, професора Рвачова Олексія Логвиновича, одного із засновників підготовки фахівців з напівпровідникового матеріалознавства в країні.

У зв'язку з тим, що кафедра «Промислової електроніки» готувала інженерів чотирьох спеціальностей (0612, 0701, 0705, 0707) і, враховуючи великий обсяг і різноманітність навчального навантаження, з метою подальшого поліпшення навчального процесу наказом ректора Одеського політехнічного інституту від 29.09.1962 р. № 380 кафедру «Промислової

електроніки» розділили на три кафедри: «Радіотехніка» (спеціальності 0701 і 0707; завідувачем кафедри був призначений канд. техн. наук, доцент Плонський Олександр Пилипович); «Конструювання і виробництво радіоапаратури» (КвРА) (спеціальність 0705; виконуючим обов'язки завідувача кафедри був призначений доцент Ставінський Всеволод Олександрович); «Промислова електроніка» (спеціальність 0612) канд. техн. наук, доцент Попов Володимир Сергійович [3].

За перші три роки існування факультет радіоелектроніки (ФРЕ) під керівництвом декана д-ра фіз.-мат. наук, професора Рвачова О.Л. та доцента Білоцерківського О.І. провів велику роботу з організації навчального процесу, створення нових кафедр і лабораторій, встановлення тісних зв'язків з промисловими підприємствами. Так, до вересня 1963 р. тільки на денному відділенні факультету навчалося близько 1600 студентів, з них на радіотехнічних спеціальностях – 600 студентів. Таке зростання числа студентів зумовило відокремлення у лютому 1964 р. зі складу факультету радіоелектроніки декількох спеціальностей: «Напівпровідникові матеріали» та «Промислова електроніка» до окремого факультету автоматики та промислової електроніки. Тоді ж факультет радіоелектроніки був перейменований в «Радіотехнічний факультет» (РТФ). Деканом був призначений капітан першого рангу, канд. техн. наук, доцент Білоцерківський Олександр Іванович, а заступником декана — старший викладач Сумик Маркіян Миколайович.

Складною була проблема забезпечення навчального процесу науково-педагогічними кадрами вищої кваліфікації. Викладацький склад поповнювався головним чином кращими випускниками факультету. Перед молодими колективами кафедр РТФ (усі викладачі мали педагогічний стаж роботи менше 5 років) постали серйозні завдання з підвищення науково-педагогічної кваліфікації. Перед молодими викладачами стояло завдання освоєння нових навчальних курсів, підготовки необхідного методичного забезпечення курсів, що викладалися на факультеті. Важливим завданням був розвиток матеріально-технічної бази. Завдяки наполегливій праці викладачів кафедр і, в першу чергу, Свердлика М.Б., Плонського О.П., Самкова Є.Я., Філіпського Ю.К., Крісілова Ю.Д., Пудовкіна К.І. та інш. спеціальності радіотехнічного напрямку в Одеському політехнічному інституті зміцніли і розвинулися, а випускники 60-тих років ХХ ст. зробили значний внесок у становлення і розвиток радіотехнічної промисловості не тільки України, але й всього Радянського Союзу.

Наприкінці 1964 р. РТФ переїхав у нову будівлю головного навчального корпусу інституту на проспекті Шевченка. З метою поліпшення якості підготовки фахівців та створення більш сприятливих умов для розвитку навчально-методичної, науково-дослідницької і виховної роботи в інституті на підставі наказу Міністерства вищої і

середньої спеціальної освіти УРСР «Про реорганізацію кафедр Одеського політехнічного інституту», № 183-к від 26.09.1964 р. та наказу Одеського політехнічного інституту, № 211 від 20.04.1964 р. з 1 вересня 1964 р. кафедра радіотехніки була розділена на дві кафедри: радіотехнічних пристроїв і теоретичних основ радіотехніки. Завідувачем кафедри «Радіотехнічні пристрої» (РТП) був обраний за конкурсом Плонський Олександр Пилипович. Тимчасове виконання обов'язків завідувача кафедри «Теоретичні основи радіотехніки» (ТОР), до обрання за конкурсом, було покладено на той час ще канд. техн. наук, старшого викладача Свердлика Мішуліма Беніяміновича [4].

Таким чином, у складі факультету було три кафедри: РТП, КПРА і ТОР. Перший випуск інженерів зі спеціальності «Радіотехніка» відбувся в грудні 1964 р. У 1965 році завідувачем кафедри КПРА був призначений доцент, канд. військ. наук Пудовкін К.І. З метою поліпшення якості підготовки фахівців і створення більш сприятливих умов для розвитку навчально-методичної та науково-дослідницької роботи на радіотехнічному факультеті відповідно до наказу МВССО УРСР від 17.04.1965 р. № 21 і на підставі наказу по Одеському політехнічному інституту від 18.07.1966 р. № 196-к з 1 вересня 1966 р. кафедра теоретичних основ радіотехніки була розділена на дві кафедри: теоретичних основ радіотехніки і радіотехнічних систем. Завідувачем кафедри радіотехнічних систем (РТС) був обраний за конкурсом канд. техн. наук, доцент Свердлик Мішулім Беніямінович.

Завідувачем кафедри теоретичних основ радіотехніки був призначений канд. техн. наук, доцент Філіпський Юрій Костянтинович.

Поряд з навчальною роботою на факультеті розгорталась наукова робота. Великі і значущі для народного господарства країни науково-дослідні роботи вели Плонський О.П., Свердлик М.Б., Крісілов Ю.Д., Філіпський Ю.К. У 1967 р. деканом РТФ був призначений канд. техн. наук, доцент Самков Євген Якович, який багато уваги приділяв організації підготовки фахівців-радістів в Одеському політехнічному інституті. Саме в цей період встановлюються тісні зв'язки кафедр з виробництвом. На промислових підприємствах створюються філії кафедр, де студенти брали безпосередню участь в процесі проектування, виробництва й випробування апаратури, їх курсові та дипломні проекти були присвячені вирішенню багатьох проблем виробництва. З ініціативи Самкова Є.Я. в 1972 р. для Міністерства промисловості засобів зв'язку (МПСС) був створений факультет підвищення кваліфікації керівного складу, на якому підвищили кваліфікацію більше 2000 працівників галузі. Одним з організаторів цього факультету та його деканом був д-р техн. наук, професор Парасочкін Володимир Олександрович.

У цей період відбуваються кадрові зміни на факультеті. Завідувачем кафедри «Радіотехнічні пристрої» в 1969 р. стає канд. техн. наук, доцент

Крісілов Юрій Данилович, а завідувачем кафедри «Конструювання та виробництво радіоапаратури» в 1968 р. – канд. техн. наук, доцент Самков Євген Якович. У 1975 р. за активної допомоги з боку Євгена Яковича створюється науково-дослідницька лабораторія неруйнівного контролю (НДІНК) МПСС. Керівниками цієї лабораторії в різні роки були к. т. н. Медведєв В.А., д-р т. н. Парасочкін В.А. і д-р т. н. Власенко В.О.

У 1978 р. деканом РТФ обирається канд. техн. наук, доцент Власенко Віктор Олексійович, а з листопада 1983 р. деканом став канд. техн. наук, доцент Ямпольський Юрій Стефанович [5].

У той час на факультеті розгортається велика робота з укріплення навчальної бази, вирішення різних організаційних питань, будівництва нового корпусу РТФ. На факультеті відчувалася нестача викладачів вищої кваліфікації – кандидатів та докторів наук. В той період на факультеті працювало лише два доктори наук: Свердлик М.Б. і Філіпський Ю.К., і тільки чверть викладачів мала наукові ступені і звання. Тому пріоритетним стало завдання з підвищення наукової кваліфікації професорсько-викладацького складу на основі ще більшого розширення наукових досліджень, активізації роботи аспірантури, використання різних форм підвищення кваліфікації. Для вирішення цього завдання на факультеті існували всі необхідні умови. Так, на кафедрі «Радіотехнічні системи» завідувач кафедри, д-р. техн. наук, професор Свердлик М.Б. створив наукову школу з проблеми «Підвищення завадозахищеності систем радіолокації, радіонавігації, радіоуправління і радіозв'язку», яка до 2004 року підготувала 4-х докторів технічних наук і 36 кандидатів технічних наук.

На кафедрі «Радіотехнічні пристрої» завідувачем кафедри, канд. техн. наук, доцентом Крісіловим Ю.Д. була створена наукова школа з проблеми «Космічне приладобудування». Ця кафедра підготувала більше 20 кандидатів технічних наук [6].

На кафедрі «Конструювання і виробництво радіоапаратури» завідувач кафедри канд. техн. наук, доцент Самков Є.Я. сформував наукову школу з проблеми «Автоматизоване проектування РЕА». Кафедра підготувала одного д-ра техн. наук і більше 30 канд. техн. наук. На кафедрі «Теоретичні основи радіотехніки» завідувач кафедри д-р техн. наук, професор Філіпський Ю.К. сформував наукову школу з проблематики «Розробка теорії та методів побудови швидкодіючих вимірювальних перетворювачів». Під керівництвом професора Філіпського Ю.К. захищено 2 докторські та 11 кандидатських дисертацій.

Завдяки високому науковому потенціалу кафедри на факультеті з'явилися 3 доктори технічних наук – Філіпський Ю.К., Парасочкін В.А., Власенко В.О. Саме під їх науковим керівництвом чисельні випускники факультету стали кандидатами наук.

В 70-90 рр. XX століття до складу факультету входила кафедра фізики, яку з 1957 р. очолював д-р техн. наук, професор Кортнев Андрій

Васильович, а з 1983 р. кафедрою завідував Заслужений діяч науки і техніки України, д-р техн. наук, професор Куценко Альфред Миколайович. Під їх керівництвом була створена наукова школа фізиків-акустиків, яка була головною в СРСР, а сама кафедра – базовою для всієї країни. Важливу роль у проведенні наукових досліджень та в підготовці кадрів вищої кваліфікації зіграв той факт, що в 1979 р. науково-дослідну лабораторію неруйнівного контролю (НДІНК) очолив д-р техн. наук, професор Власенко В.О. Саме в цей період визначився науковий напрям лабораторії, збільшилися обсяги науково-дослідних робіт і кращі наукові співробітники лабораторії захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Слід зазначити, що річний обсяг госпдоговірних науково-дослідних робіт перерахованих вище кафедр становив близько 5 млн. рублів. Щоб можна було уявити собі цю суму на той час, для порівняння надамо кілька цін: вартість середнього осцилографа – 150 рублів, вартість будівництва корпусу РТФ – 200 тис. рублів [7].

У 1986 р. на РТФ була створена кафедра «Мікроелектроніка», яку очолив д-р техн. наук, професор Мокріцький Вадим Анатолійович. Кафедра забезпечувала дисципліни за напрямом «Мікроелектроніка» для багатьох факультетів інституту та вела підготовку фахівців в рамках напрямку «Електронні апарати». Наукові розробки, які проводились під керівництвом Мокріцьким В.А., були відомі не тільки в Україні, а й далеко за її межами. Під керівництвом Мокріцького В.А. було захищено 15 кандидатських дисертацій.

У 1988 р. радіотехнічний факультет очолив канд. техн. наук, доцент Єрмічой Ілля Миколайович. Стратегія, яка була обрана новим деканом, передбачала не лише розширення числа спеціальностей і спеціалізацій, що відповідають потребам часу, а й введення прогресивних форм організації навчального процесу в нових умовах. Саме за активної підтримки Єрмічоя І.М. на факультеті в різні роки були відкриті 5 нових спеціальностей: «Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси», «Апаратура радіозв'язку, радіомовлення і телебачення», «Виробництво електронних засобів», «Побутова електронна апаратура», «Інформаційні технології проектування» і «Захист інформації з обмеженим доступом та автоматизація її обробки». З метою поліпшення якості підготовки фахівців в 1992 р. була створена спеціалізована кафедра «Антенно-фідерні пристрої», яку очолив д-р техн. наук, професор Власенко В.О.

У 1994 р. на факультеті була впроваджена прийнята Вченою Радою університету та затверджена наказом ректора триступенева концепція підготовки студентів з англійської мови, яка дозволила до 15% випускників факультету отримувати після закінчення навчання сертифікати перекладачів університетського зразка.

У 1995 р. ВАК України, враховуючи достатньо високий науковий і

кадровий потенціал факультету, прийняв рішення про відкриття під головуванням ректора, д-ра техн. наук, професора, академіка Малахова Валерія Павловича Спеціалізованої вченої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій зі спеціальностей 05.12.01 – «Теоретична радіотехніка», 05.12.13 – «Пристрої радіотехніки та засобів телекомунікацій» і 05.12.21 – «Спеціальні радіотехнічні системи».

Починаючи з 1994 р. профільюючими кафедрами факультету та деканатом проводилась цілеспрямована робота зі зміцнення зв'язків з ВУЗами I-II рівня акредитації. Практично за всіма спеціальностями були розроблені інтегровані навчальні плани. В навчальному процесі технікумів і коледжів брали участь провідні викладачі факультету та університету. У 1999 р. в результаті цієї роботи назріла необхідність створення Інституту радіоелектроніки та телекомунікацій (ІРТ) як центру навчальної, навчально-методичної та науково-методичної роботи як університету, так і підрозділів, які знаходяться у підпорідкуванні університету. Враховуючи це, Вчена Рада Одеського державного політехнічного університету (ОДПУ) рішенням від 22.06.1999 р. (протокол № 9) ухвалила створення Інституту радіоелектроніки та телекомунікацій. Наказом ОДПУ від 09.07.1999 р. № 85 на базі радіотехнічного факультету ОДПУ, Одеського коледжу метрології та сертифікації, Одеського верстатобудівного технікуму, Новокаховського приладобудівного технікуму, Одеського технікуму газової та нафтової промисловості, філій кафедр РТФ в АТ Одеський завод «Нептун», АТ Одеський завод «Промзв'язок», СКТБ «Елемент», Інженерного центру «Алмаз» («Інтех») був створений Інститут радіоелектроніки та телекомунікацій. Директором інституту був призначений декан РТФ, канд. техн. наук, професор Єрмічой І.М. З метою оптимізації навчального процесу, керуючись «Положенням про державні вищі заклади освіти» та на підставі рішення Вченої Ради Одеського національного політехнічного університету від 23.12.2003 р., наказом по ОНПУ від 12.01.2004 р. №3 була створена в структурі ІРТ кафедра «Інформаційні технології проектування в електроніці та телекомунікаціях» (ІТПЕТ). Завідувачем кафедри був обраний д-р техн. наук, професор Казаков Анатолій Іванович. Кафедрі ІТПЕТ доручена підготовка студентів за спеціальністю «Інформаційні технології проектування». З 2004 р. директором Інституту радіоелектроніки та телекомунікацій був призначений д-р техн. наук, професор Баранов Порфирій Юхимович [8].

З метою оптимізації навчального процесу, керуючись «Положенням про державні вищі заклади освіти» та на підставі рішення Вченої Ради Одеського національного політехнічного університету від 28.12.2006 р., наказом по ОНПУ від 04.05.2006 р. № 32 в структурі ІРТ була створена кафедра «Інформаційної безпеки» (ІБ) на базі кафедр «Радіотехнічні системи» і «Радіотехнічні пристрої». Завідувачем кафедри була обрана д-р техн. наук, професор Мараква Ірина Іллівна.

Сучасний стан розвитку ІТ-технологій, їх проникнення в усі сфери діяльності суспільства призводить до зростання актуальності завдань забезпечення захисту інформації. Останні події не лише в Україні, а й в усьому світі підтверджують затребуваність професіоналів у сфері організації та управління інформаційною безпекою, компетентних в галузі ІТ-технологій.

Враховуючи зростаючу потребу у висококваліфікованих кадрах з інформаційної безпеки та на підставі рішення Вченої Ради ОНПУ (протокол №5 від 30.04.2013 р.) був створений Факультет інформаційної безпеки на базі кафедр двох інститутів – Інституту радіоелектроніки та телекомунікацій та Інституту бізнесу, економіки та інформаційних технологій. Деканом факультету був обраний канд. техн. наук, доцент Чечельницький Віктор Якович. До складу факультету ввійшли кафедри: кафедра інформаційної безпеки, (завідувач канд. техн. наук, доцент Чечельницький Віктор Якович), кафедра інформатики та управління захистом інформаційних систем (ІУЗІС), яка була створена в 2009 р. для підготовки спеціалістів у сфері інформаційних технологій (завідувач д-р техн. наук, професор Кобозєва Алла Анатоліївна), кафедра прикладної математики та інформаційних технологій (завідувач д-р техн. наук, професор Дмитришин Дмитро Володимирович)

З метою оптимізації навчального процесу, відповідно до Закону України «Про вищу освіту», на підставі рішення Вченої Ради ОНПУ від 27.01.2015 р. (протокол №5) та згідно з наказами по ОНПУ від 02.02.2015 р. №5, №6, №7 відбулися такі структурні зміни: зі складу Факультету інформаційної безпеки було виведено кафедру «Прикладної математики та інформаційних технологій» і включено до складу Інституту комп'ютерних систем; кафедри «Інформаційної безпеки» й «Інформатики та управління захистом інформаційних систем» було виведено зі складу Факультету інформаційної безпеки і включено до складу Інституту радіоелектроніки та телекомунікацій. Факультет інформаційної безпеки припинив свою діяльність. Інститут радіоелектроніки та телекомунікацій було перейменовано на Інститут інформаційної безпеки, радіоелектроніки та телекомунікацій (ІПРТ). Виконуючим обов'язки директора інституту було призначено д-ра техн. наук, доцента Чечельницького Віктора Яковича з подальшим обранням його за конкурсом 01.09.2015 р.

На даний час до складу Інституту інформаційної безпеки радіоелектроніки та телекомунікацій входять такі кафедри: «Інформаційної безпеки» (завідувач кафедри канд. техн. наук, доцент Троянський Олександр Вячеславович), «Радіотехнічні пристрої» (завідувач кафедри канд. техн. наук, доцент Коханов Олександр Борисович), «Радіотехнічні системи» (завідувач кафедри канд. техн. наук, доцент Цевух Ігор Васильович), «Електронні засоби та інформаційно-комп'ютерні технології» (завідувач кафедри канд. техн. наук, доцент Єфіменко Анатолій Афанасійович), «Інформаційні технології

проектування в електроніці та телекомунікаціях» (завідувач кафедри д-р техн. наук, професор Казаков Анатолій Іванович), «Інформатики та управління захистом інформаційних систем» (завідувач кафедри д-р. техн. наук, професор Кобозєва Алла Анатоліївна).

В інституті навчаються близько 720 студентів. Загальна кількість викладачів інституту – 57 осіб, з них 7 докторів наук, професорів, і 29 кандидатів наук, доцентів. Головним завданням інституту вбачає створення гнучкої підготовки фахівців усіх рівнів з напрямів «Радіотехніка», «Радіоелектронні апарати», «Комп'ютерні науки» і «Системи технічного захисту інформації». За роки роботи підготовлено більше шести тисяч інженерів, які своєю працею високо підняли авторитет інституту. Серед випускників фахівці не лише України, країн СНД, але й Німеччини, В'єтнаму, Куби, Польщі, Угорщини, Кіпру, Індонезії, Китаю, Малі, Алжиру, Ефіопії, Гани та інших держав.

Література

1. Об укреплении связи школы с жизнью и о дальнейшем развитии системы народного образования в СССР. Закона СССР от 24.12.1958 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?base=ESU&n=9934&req=doc>.

2. Об участии промышленных предприятий, совхозов и колхозов в комплектовании вузов и техникумов и в подготовке специалистов для своих предприятий. Постановления Совмина СССР от 18.09.1959 № 1099 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?base=ESU&n=6719&req=do>.

3. Бондарь, В.И. Кафедра радиотехнических устройств. История... Люди... Достижения... – Одесса, ООО «Элтон», 2012. – 89 с.

4. История Одесского политехнического в очерках / Авт.-сост. Ю.С. Денисов, В.И. Бондарь; под ред. В.П. Малахова. – [Изд. 2-е, перераб. и доп.]. – Одесса: ОНПУ; Астропринт, 2003. – 656 с.

5. До 40-річчя створення радіотехнічного факультету в Одеському національному політехнічному університеті / Під ред. П.Ю. Баранова. – Одеса: «Екслибрис», 2004. – 40 с.

6. Сухотеріна Л.І. Деякі аспекти розвитку космічного приладобудування в Україні (70-90-ті роки ХХ століття) /Л.І. Сухотеріна, Ю.С. Ямпольський, В.І. Бондар Історія науки і техніки. Збірник наукових праць. – К.: 2013. Вип. 3. – С.136-142. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://lib.detut.edu.ua/zbirnuki/3_2013.pdf.

7. Ямпольський Ю.С. Наукові школи кафедр інституту радіоелектроніки та телекомунікації / Ю.С. Ямпольський, П.Ю. Баранов, М.І. Мазурков, І.М. Єрмічой та ін. // Тр. Одес. політехн. ун-та. – Одеса, 2008. – С. 125–143.

8. Оборський Г. О., Бондар В. І., Лебідь В. В. Одеський національний політехнічний університет. Родовід / Г. О. Оборський, В. І. Бондар, В. В. Лебідь // Праці Одеського політехнічного університету. Наук. та наук.-вироб. зб. – Одеса, 2013. – Вип. 3(42). – С. 323–328.

В.И. Бондарь, Л.И. Сухотерина, Ю.С. Ямпольский. История становление и развития института информационной безопасности радиоэлектроники и телекоммуникаций (радиотехнического факультета) Одесского национального политехнического университета.

В статье освещается история становления и развития института информационной безопасности радиоэлектроники и телекоммуникаций (радиотехнического факультета) Одесского национального политехнического университета.

Ключевые слова: институт, факультет, кафедра, научная школа, механика.

V.I. Bondar, L.S. Iampolskyi, L.I. Suhoterina. History becoming and development of Institute of informative safety of radio electronics and telecommunications (radiotechnical faculty) of the Odessa national polytechnic university.

In the article history is illuminated becoming and development of institute of informative safety of radio electronics and telecommunications (radiotechnical faculty) of the Odessa national polytechnic university.

Keywords: institute, faculty, department, scientific school, mechanics.

УДК 338.45 (477):001

Бессов Л.М.

УПРАВЛІННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИМ РОЗВИТКОМ УКРАЇНИ. ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ (1920–1990 рр.)

У статті висвітлено принципи радянської моделі управління в галузі науково-технічної діяльності. Показано наслідки цього процесу в умовах України. Концепція жорсткого планування у сфері науково-технічного розвитку виявила свою неспроможність. Плановий механізм націлював на реалізацію науково-технічних новинок в діючих виробничих системах, тобто на їх стійке функціонування. Виробництво, безперечно, вимагало виготовлення певної продукції заданого обсягу і якості. Стабільне виготовлення стандартних виробів вимагало максимальної стабільності технології, техніки, організації праці. Методологічне завдання полягало в тому, щоб досягти динамічного поєднання стійкого функціонування і активного процесу впровадження наукових інновацій. Ці дві риси науково-технічного розвитку протистояли одна одній.

Ключові слова: наука, модель науки, науково-технічна програма, промисловість, дослідження, планування, управління, пріоритет

З початку функціонування наукових установ Радянського Союзу державного планування їхньої діяльності не існувало. Створені інститути, лабораторії та інші установи складали кошториси і одержували кошти на проведення досліджень. Традиції академічної свободи і самоуправління виступали проти будь-якої регламентації зовнішніх дій на науковців. Вчені керувались творчою інтуїцією, логікою наукового пошуку. Планування їхньої